

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. Inzerati: do 9 peti vrst 4 1 D, od 10—15 peti vrst 4 1 D 50 p, večji inzerati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjava, reklama, prekladi peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti se pri naročitvah od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, prtljano. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, L nadstropje

Telefon št. 34.

Dopisno sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Receptivov se ne vrata.

Posamezne številke: v Jugoslaviji vse dni po Din 1— v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	60—	72—	108—
3	30—	36—	54—
1	10—	12—	18—

Pri morebitnem povznanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Nacionalistični omladini.

Če posmatramo naše današnje javno življenje, vidimo, kako je revno. Povsod prevladuje materijalizem in mrtvilo, ki je naperjeno naravnost proti obstoju nove države in proti zdravemu napredku našega naroda. Spričo tega stanja je razumljivo, kako je pokret jugoslovenskega nacionalizma našel odziv v omladini in javnosti, vsaj pri tisti, ki ji je gibajoče, snujoče ali delujoče življenje več kakor mehkužna in zanjikerna omladina, ki odklanja vsako duševno in nacionalno vrednoto. Tudi če smo začetkoma grajali nekatere politične vplive, ki so skušali pokret obrniti v strankarske smeri, smo kmalu izprevideli, da ta omladina neče umazanega posla dnevne politike, temveč pripravo samega sebe in naroda za duševno in nacionalno prerodenje. Državi in vsem nam je tako prerodenje prepotrebno. Narodna svoboda ni odvisna od mednarodnih pogodb, temveč v prvi vrsti od živih narodnih energij, ki narodno in državno edinstvo hočejo, ljubijo in cenijo nad vse.

Različna so pota, ki vodijo do takega nacionalističnega prerodenja. V programu jugoslovenskih nacionalistov so te poti natančno opredeljene. Razumljivo pa je, da pokret doslej ni razvil širšega narodnega dela, ker pripadniki šele pridobiva, zbira in organizira. Vendar se nam vidi, da bi pokretu ne škodilo, ako se čimprej posveti kulturnemu delu, kateremu pripisujemo po izkušnjah izprej večjo važnost, kakor pa metodi javnega pritiska. Nacionalistični pokret postani duševni propovednik svojih idealov, kar je istovestno z dolžnostjo neutrudljivega nacionalističnega izobraževalnega dela med jugoslovenskim narodom. V tej smeri si dovoljujemo predložiti nacionalni omladini misel, kateri želimo, da bi našla topel in pozitiven odziv.

Današnje narodno stanje, posebno v južnih pokrajinah, kaže globoke duševne rane. Znani so statistični podatki narodne pismenosti, po drugi strani pa tudi prosvetni položaj ni kaj zadovoljiv. Brez prosvete ni nacionalnega čutenja, brez nacionalne blagovesti ni sile in trajnega zgodovinskega uspeha v

mednarodnem bojnem metežu. Iz tega načelnega kakor praktičnega vidika se mora jugoslovenska omladina vreči z vsilo mladostnega zanosa in idealnega čutenja med narod, da ga vzgaja, dviga, poučuje in plemenjuje. Začeti bi se morala prosvetna akcija najširšega stila.

Nacionalistično dejanje prvega reda bi bilo, ako omladinci organizirajo vsakoletne pohode proti nepismenosti in da preplavijo s predavanji in nacionalnimi govori naš seljački svet. Ali ni vreden nekaj sočutja in ljubezni spričo svetlobe, ki smo jo deležni po mestnih kulturnih centrih? Od vsakega višjega poleta, pismenega znanja in globokejšega gospodarske in kmetijske izobrazbe izoliranega seljaka treba vzljubiti s pristno ljubeznijo, ki ima baš v naši omladini globoke korenine, ker je sama iz naroda za narod ustvarjena in njemu edino namenjena. Omladina naj se peča z nacionalnimi problemi prosvetnega značaja. Tu je njeno idealno torišče, kjer more izprostiti svoje požrtvovalne energije.

Realnega, pozitivnega omladinskega dela za narod nam manjka. V dolgih zimskih mesecih se lahko pripravljajo omladinske organizacije na počitniške tečaje, izobraževalna predavanja in etično navdahnjene govore. Pritegniti bi mogle izkušnje ljudskošolskih učiteljev in znanja univerzitetnih profesorjev. Na podlagi statističnih podatkov in pregledov prosvetnega stanja in napredovanje posamičnih krajev, se prosvetno križarjenje kot veliko gibanje sčasoma sistemizira in zavestno vodi preko cele države. Prosvetni oddelki in četniki bi pa za časa velikih počitnic potovali v določene kraje in tamkaj v naravi in v tesnem prijateljskem stiku s priprostimi narodom nekaj tednov preživeli v pravem kulturnem in nacionalnem delovanju. Kakšne moralne stike lahko sklene taka mladina s priprosto dušo našega človeka, ki je v nelzmeri meri nagnjen k prosvetni radovednosti in duševni pobudi. Marsikdo bi se vračal v pokvarjena mesta prevojen in navdahnjen z novimi nalogami. Zveza med inteligenco in narodom bi postala organična. Inteligenca bi ozdravela od krize, o kate-

ri tarnamo, da je kriva našega današnjega javnega zla. Energična prosvetna in nacionalno inspirirana propaganda bi sčasoma preuredila vsa naša politiko. Današnje okrutne zmage demagogizma bi ne bile mogoče. S tem prosvetnim križarjenjem se lahko združijo turistikarji in skavtizem. Idealnejše in konkretnije bi ne bilo mogoče izvesti preroda, na-

cionalnega in etičnega, kakor s tako zasnovanim omladinskim pokretom.

Nočemo se spuščati v podrobnosti te interpretacije nacionalističnega gibanja. Da se le najde organizator, ki bo idejo pograbil in ji dal potrebne organizacijske statute. Prvo pa je, da o njej razpravljamo.

Krvavi dogodki v Slovenski Bistrici.

BOMBNI ATENTAT NA ORJUNO — PET RANJENCEV.

Iz Maribora nam poročajo: Slov. Bistrica je bila v soboto zvečer prizorišče krvavih dogodkov. Orjuna je imela tam svoj ustanovni občni zbor, katera ga se je udeležilo 2000 Orjunašev, ozir. četašev, od teh preko sto iz Ljubljane pod poveljstvom inž. Kranjca, mnogo iz Rakeka, Celia, Kranja in Maribora. Zagrebčanom je ukaz na udeležbo dospel prepozno. Ker je bilo pričakovati nemirov, je politična oblast ustanovni občni zbor prepovedala. Zborovanje pa se je vseeno vršilo v hotelu Beograd. Že med zbiranjem Orjunašev k zborovanju, se je pokazalo, da namestila Nemci deloma tudi klerikalci pod vodstvom Grila zborovanje preprečiti. Zborovanje se je kljub temu mirno izvršilo, ker je Orjuna s svojo četo takoj zasedla vse važne točke v mestu. Tudi je bila pripravljena ojačena javna straža pod poveljstvom orožniškega majorja. Po zborovanju je Orjuna priredila manifestacijo po mestu. Pri spreduvanju so jeli nemščurji od vseh strani iz hiš in raz strehe metati kamenje ter streljati. Tako napadena Orjuna je reagirala s strelji, da se je zdelo, da bi se razvila pravcata bitka.

Ko je Orjuna prišla do hotela »Neuholde«, kjer so se zbrali Nemci in baje tudi klerikalci, so Nemci odprli vrata, hoteč napasti Orjunaše. Nemci so skočili na Orjunaše ter jih obdelovali s kuli. Hujši napad so preprečili orožniki. Nekj v veži stoji Nemec je vrzel bombo skozi vrata proti Orjunašem. Ker pa so drugi v veži stoji vrata prehitro zaprli, je bomba eksplodirala v veži sami. Ko se je splošna zmeda potala, se je ugotovilo, da je bilo 5 ranjenih, med njimi 3 težko. Ranjence so takoj prenesli v vojaško bolnico.

Po eksploziji je razljudena Orjuna hotela napadli na hotel, kar pa je preprečilo orožništvo. Ko so se Orjunaši umaknili v hotel Balkan k drugemu zborovanju, so Nemci zopet poskušali na-

valiti nanje. Izpad pa so preprečili na straži stoječi Orjunaši. Pri odhodu Orjunašev na avtomobilih so jim Nemci na cesti postavili kuhinjske nože, kar so Orjunaši pravčasno zapazili in odstranili nože. Odhod Orjunašev se je na to vojaško disciplinirano izvršil brez nadaljnjih incidentov. Drznost štajerskih nemščutarjev presega že vse meje. Ali menijo nemščutarji, da so še vedno pod Avstrijo. Zahtevamo od naših oblast, da jih pouče, da so časi minili, ko so nemščurji lahko nekaznovano pobijali Slovence. Naj se uvede najstrožja preiskava in kaznuje krivce.

— Maribor, 8. aprila ob 20. Vaš dopisnik je prejel ob 18. uri iz Slov. Bistrice sledeče obvestilo: Ker so Nemci za danes nameravali vprizoriti napad na hotel Beograd, je poslala politična oblast iz Maribora svojega komisarja, ki je odredil, da vojaštvo zastraži celo mesto, pa tudi vhode v mesto, za slučaj da pride »Orjuna« na pomoč. Vse gostilne morajo biti ob 19. uri zaprte. Na ulicah se ljudje ne smejo zbirati v grupah. Mariborska orjuna je bila danes popoldne že pripravljena na odhod v Bistrico — četa 80 mož — pa je svoj odhod z ozir na izredne odredbe opustila. Od petih ranjencev vsled sinočnjega bombnega atentata sta dva najbolj težko ranjena že prepeljana v mariborsko bolnico. Sinoči po odhodu »Orjuna« na kolodvor so Nemci razbili okna pri trgovcu Pintarju, ki je sicer klerikalec, toda drugače zaveden Slovenec. To bi kazalo, da je bil ves napad aranžiran v glavnem od strani Nemščurjev. Hotel Neuhold je znana nemška ožir. nemščurka gostilna. Zena je doma iz Sv. Lenarta v Slov. goricah, a strasna nemščurka. Kadar je pijana, kriči vedno: »Bei uns wird nur deutsch gesprochen.« Njena natakarka, doma tudi iz Sv. Lenarta, je takoj po dogodku iz strahu zbežala domov.

Ko je bila »Orjuna« sinoči že na postaji Poljčane, so jo Nemci napadli od skladišča s strelji iz revolverjev. Vlak se je nahajal na premikanju in so bili vsled streljanja ogroženi tudi drugi potniki. Ko je vlak ustavil in so Nemci mislili, da jim Orjuna vrne napad, so zbežali na vse strani.

Kolikor se je dalo doslej doznati, se ves napad aranžirali Nemci, ozir. nemščurji, od klerikalne stranke so bili udeleženi te taki elementi, ki stoji v službi Nemcev ali so sicer od njih odvisni. Nastop Orjuna je bil to pot povsem discipliniran. Nemščurji poskušajo hujškanje med ljudstvom na deželi, češ, da je Orjuna vrgla bombo v vežo — na Nemce.

Politične vesti.

— Sporazum med radikali in demokratami je že perfekten? Iz Beograda nam poročajo: Pred pravoslavnimi velikonočnimi prazniki so se vodila med predstavitelji demokratske stranke in radikali intenzivna pogajanja radi sporazuma. Demokratska stranka sta zastopala Svetozar Pribičević in dr. Lučinić, radikale pa minister pravde dr. Laza Marković, ki je v to vrhu tudi odgodil za en dan svoje nameravano potovanje v Dubrovnik. Demokrati vztrajajo pri pogajanjih na svoji zahtevi, da se jim prizna pri eventualnem sporazumu isto število ministrskih sedežev, kakor so jih imeli v prejšnji koaliciji, vendar pa se zdi, da ta zahteva ne bo nobena zapreka za sporazum. Davidovičeva skupina se drži docela rezervirano. Po informacijah iz demokratskih krogov Davidovičeva struja ne bo delala nobenih zaprek, ako se Pribičević skupini posreči zaključiti sporazum z radikali. V tem slučaju bo Davidovič prepustil vso odgovornost Pribičeviću. Temelj, na katerem se vodijo pogajanja, je čim najhitrejšje uveljavljenje vidovdanske ustave. Poleg tega igra pri pogajanjih veliko vlogo vprašanje spremembe volilnega reda za narodno skupščino in sprejem raznih nujnih zakonov, kakor predvsem uradniškega, ki v stari narodni skupščini še niso bili rešeni. Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, je sporazum med demokratami in radikali v načelu že docela gotov in je pričakovati, da bosta obe stranki takoj po Veliki noči že meritorno sklepali o tem sporazumu.

Dr. M. Z.

Hasanaginica.

Kako se človek včasih moti! Nerad sem šel v gledališče; gnala me je le recenzentska dolžnost radi zagrebškega gosta, gospoda Markoviča. Tudi drugi ljudje so si dejali: »Čemu nam zopet servirajo to preigrano stvar?« Videli smo jo tolikokrat, da se nam je zdel račun o njej sklenjen: krasna knjižna drama, polna tragične poezije in vznosite dikcije, toda na odru radi prelude jokavosti naslovne vloge težko prenosna in radi nepismenosti Hasanage dolgočasna. — Pa sem doživel presenečenje in izpoznaval, kakšna krivica se utegne delati pesniku, če njegova igra ni zasedena po svojem pravem duhu in igrana z ono imaginacijo, ki jo zahteva. Popolnoma razprodano gledališče je sledilo delu v nasladi resničnega umetniškega življenja in porazeno po silni tragiki, ki se v vseh značajih razvija z najnaravnější logiko in brez sejanja tudi po najmanjših od zunaj v dejanje zanešenih podkrepilih. Kakšno silno, polnokrvno delo je to Ogrizovićeva drama, kako živa in do srca pretresujoča! Ravno na odru.

V Markoviču pa je pesnik tudi našel klasičnega stvaritelja za ponosnega Hasanago. Imponujoč turški aga, črnobradat, s prepričevalnim glasom basovskega timbra; temu glasu niso tuje nobene nijanse in ravnotako na gle-

meniti igri. Mojstroval je Ogrizovićevim stihom, igral z njimi blagoljno igro, govoril ritmično tudi, kadar so mu besede vrole iz ust kakor uren, polglasen govor razburjenosti ali toge. Vodila je pač duša; Marković je igral umetniško v strogem pomenu besede, ker je pri vseh vnanji tehniki vstvarjal podzavestno, naravnost iz duše in temperamenta. Zato je tudi takoj premagal tuje mo občinstvo in s z njim ustvaril popolni duševni stik. Ta stik se je stopnjeval in dosegel višek ob koncu tragedije, kjer je bil Marković največji.

Polnovredno Hasanaginico je našel v gospe Rogozovi. Spoštovana igralka — a kdo bi si mislil, da bo v vlogi Hasanaginice nudila nam tako močno umetnost. Hasan in njegova agnica sta meso in kri vsega konflikta. Marković in Rogozova sta se izpopolnjevala na idealen način. Otovito je na njo močno uplivala umetniška osebnost soigralka, a tudi ta se je gotovo pri lastni igri navduševal, ko je našel tako izvrstno družico. In videli smo, da ponosna Hasanaginice ob vsej njeni brezdanji tugi ni treba igrati od prve do zadnje besede v samem javljanju in nikdar odjenjaljočih solzah. Bila je tako tragičnejša, ker nam ni mučila živcev odveč, nego je ravnila s premišljenim okusom in najhujše izbruhe obupa znala hraniti si za najhujše prizore.

Ne morem biti dovolj hvaležen, da se je gledališče naposled vendar odločilo igrati jugoslovenske stvari v izvir-

nem jeziku. Ogrizovićevi stihii so se v hrvaščini razlegali vse drugače, nego so se pred par leti slovensko, in razni turški izrazi se srbo - hrvaščini podajajo kot nekaj naravnega, organskega, slovensčina pa ne. Melodika tega jezika je sladka in gledišču prilagojena, kakor italijansčina. Naša slovensčina ima tudi mnogo krasot, kdor jih zna prav pojmovati; njena jednatost je za predmet kake druge vrste boljše, nego hrvaščina. Za igro pa, ki ji je pesnik Hrvat, ne more dosegati moči izvirnega jezika. Rogozova je hrvaško že v prejšnjih časih igrala in je govorila jako lepo in laže, nego govori slovensko, dasi ji tudi glede slovensčine nimamo ničesar očitati. Čehinja, ki je izjemoma jezikovno bolj nadarjena, nego so Čehi ponavadi.

Tudi vsi drugi so obvladovali jezik prav lepo in je igra — kakor v vsem drugem — tudi v tem oziru kazala prijetni in umetniški vžitek krepečo enotnost.

Gostova sila je povzročala, da so se vsi igralci z veseljem in nehoti trudili dati nam najboljšo. Juvanova in Rakarjeva sta bili obe materi, Šaričeva najljubšeja Sultanija, Ogrizovićeva njena mlajša sestra. Tudi bratca rdečehlačnika — Turčinčaka sta bila srčkana, ko sta jo v hrvaščini takole malo po ljubljansko zavila. Pa hrabra dečka. Vera Danilova je ljubečo robinjico lepo igrala, čeprav je bila Rogozova pred dvema leti tudi v tej

vlogi nekoliko močnejša. Malo vlogo je imela tudi Gabrijelečičeva.

Skrbinšek je bil jako lep beg Pintorović. Da bi le umeril svoj premočni glas na male dimenzije gledališča, katero zdaj pač že dobro pozna. Ako bi bil z glasom malo bolj ekonomičen, bi mu besede tudi ne postajale nerazložne, kakor se mu žalibog v preglasnem afektnem govoru vselej zgodi in mu je ta neprilika očitljivo prirojena. Ako bi se ji skušal po možnosti izogibati z drugačno glasovno interpretacijo gotovih mest, kar se da storiti, bi mu bilo hvaležno vse občinstvo, ki odkrito cenj. Skrbniška kot prevdarnega, izobraženega igralka in tudi režiserja. Drenovec je nežnega, izobraženega snubca, Imoskega kadljo, dobro rešil; skoro prenežno. Morda bi kazalo, da bi si nadel tudi malo — ne preveč! — starejšo masko. Med komparzijo se je odlikoval Zeleznik, ki mi je kot Husaref s svojim naravnim humorjem takoj vzbudil polno pozornost, dasi sem radi njegove turške bradatosti šele pozneje po glediškem listu dognal, da je bil Zeleznik. Vrnil se je pravkar z bolezenskega dopusta. Da bi le zopet redno ostal v ansambli. Ga prav potrebuje. Teržič, Cesar, Medven so imeli male vloge, ki so jih s častjo odpravili.

Rogoz je vodil režijo. Prav lepa je bila soba zadnjega dejanja s srbskimi čilimi. Tudi prvo dejanje je imelo primernejšo dekoracijo, nego predlan-

skim. V drugem aktu mi je pa predlanski bolj ugajalo, da je zadaj žarelo večerno nebo s polmesecem in je tema začelo postajati v ospredju, nego sedaj, ko se ta fenomen vrši narobe, t. j. ostaja nebo mrko platno, spredaj pa je precej svetlo.

Iz Zagreba ni bil le Marković, temveč so bili tudi prelepi kostumi, deloma dragoceno vezeni in s kozuhovino obloženi. Tudi to je povečalo splošni učinek.

Marković je dobil sredi igre, ko se je prvič prikazal, buren aplavz, ki je kakor ploha prekinil tek dejanja ravno na mestu, kjer to ni bilo prijetno. Pa južni temperament umetnikovih ožjih rojakov ni tako lahko brzdati. Razume se, da je bil plosk po vseh dejanjih ogromen in so se morali igralci priti mnogokrat zahvaliti navdušenemu občinstvu. Zlasti seveda mili gost, ki je dobil tudi lovrov venec. Po prvem dejanju je občinstvo doživelo še posebno dragoceno presenečenje: Na burno ploskanje se je med igralci prikazal pred zastorom tudi pesnik Milan Ogrizović. Da izkaže od svoje strani zahvalo vsem, je Ogrizović pred občinstvom pritegnil še režiserja Rogozo.

Ako bode tole poročilo prišlo bralecem v roko še pred ponedeljkovo predstavo, svetujem vsakomur, naj nikari ne zamudi »Hasanaginice« z Markovičem in Rogozovo.

Likvidacija pokrajinskih uprav. Ministrski komite, ki je imel nalogo, da sprevi načrt za uveljavljanje zakona o splošni upravi in zakona o oblasti in sreski samoupravi, je končal svoje delo in minister notranjih del pripravil materijal, da se takoj po pravoslavni Veliki noči prične z likvidacijo pokrajinskih uprav. Po mnenju ministrski notranjih del, Vujičića, bo mogoče poslovanje pokrajinskih uprav prenesti na velike župane in centralno upravo že v desetih dneh, ako ostane na krmilu sedanja vlad. Takoj na to se razpisujejo volitve v oblasti in skupščine, ki se sestanejo vsa kakor ž. pred 5. novembrom, t. j. pred rokom, ki je predpisan v ustavi.

Sela izvrševalnega odbora NSS. Kakor doznavamo iz zanesljivega vira, se na seji izvrševalnega odbora NSS, ki se je vršil včeraj v Ljubljani, ni sklenilo ničesar definitivnega o nadaljnjem političnem stališču narodnosocialistične stranke. Po daljših referatih o politični situaciji se je prepustilo načelstvu proste roke. Obenem je bilo sklenjeno sklicati strankin zbor na Binkoštno praznike v Ljubljano, na katerem bo načelstvo predložilo predloge o definitivnem sadržanju NSS v Sloveniji, kakor tudi v narodni skupščini. Potek zborovanja je pokazal, da so govorice, ki so krožile zadnje dneve po Ljubljani in glasov katerih se NSS priključil SLS in opozicijskemu bloku popolnoma nesresne.

Klerikalno zborovanje v Mariboru. Včeraj so računali v Mariboru z velikim kravalom na ulici. Požarna bramba je nameravala pod nemško komando izvršiti prve poskušne vaje z avtorbinsko brigadno. Orjuna je sklenila nemško komando preprečiti. Ker se je ob enem vršila tudi velika manifestacija dr. Korošceve stranke in je bila manifestacija projektirana na glavnem trgu, je bilo pričakovati spopadov. Skrajno neugodno vreme — pričelo je že zjutraj snežiti — je povzročilo, da se mir ni nikjer kalil. Vaje požarne brambe so sploh izostale, oziroma so se omejile na zaprti dvorišče. Pričakovana velika manifestacija SLS se je radi slabega vremena omejila na zborovanje na vrtu Gambirrove restavracije. Dr. Korošca ni bilo na zborovanje. Zborovanje je otvoril podpredsednik izvršilnega odbora profesor Vesjenjak, predsedoval je odvetnik dr. Leskovar. Govorili so: poslanec prof. Vesjenjak o politični situaciji po 18. marcu, poslanec Pušenjak o finančni in gospodarski politiki, poslanec Žebot o delavskem vprašanju. Nadalje so še govorili poslanca Šifter, Kranjc, Falez, Bedjančič, Klekl in dr. Zborovanje je poteklo povsem mirno in nemoteno. Govorniki so izražali prepričanje, da bi event. nove volitve stranko našle še bolj strnjeno, kakor je bila dosedaj.

Vprašanje demisije Pašičevega kabineta. Beogradska »Pravda« je v soboto priložila informacijo iz radikalnih krogov, da namerava g. Pašić v slučaju, da se mu ne posreči sestaviti vladine večine, že 15. t. m., tedaj pred sestankom narodne skupščine, podati demisijo. Na ta način se lahko 16. t. m. odgodi seja narodne skupščine z motivacijo, da je vlada demisionirala. Parlament bi se sestal potem še le po sestavi nove vlade. Ta vest še ni potrjena, a doslej tudi ne demantirana.

Komunistična konferenca v Sofiji. Kakor poročajo listi, se jutri dne 10. aprila sestane v Sofiji konferenca komunističnih organizacij, na katero pošljejo svoje delegate komunisti iz vseh balkanskih držav. Ta kongres je organiziral bivši ruski general Komisarov, ki so ga lani raznih afer izgale naše oblasti iz Jugoslavije. Na tej konferenci bodo predvsem razpravljali o načinu, kako bi se dala čim najuspešneje organizirati komunistična akcija na Balkanu.

Potovanje Bethlena. V madžarskih političnih krogih vlada prepričanje, da namerava Bethlen v kratkem obiskati vlado male antante. Na pot odide brzkome začetkom maja. Najprej obišče Prago in Beograd, nato pa odputuje v Pariz in London.

Nemške nasilnosti pri ljudskem štetju na Dunaju. Klub češkoslovaških poslancev je izročil 3. t. m. županu Reumannu tretjo obsežno spomenico, ki se tiče ljudskega štetja. V pritožbi je navedena cela vrsta novih slučajev, ko je nemški komisar popisoval Čehe za Nemce. Tako se je godilo celo s češkoslovaškimi občinskimi mandatarji ter z uradniki vnanjih manjšinskih korporacij. Klub odločno zahteva, da se morajo napake popraviti ter štetje vnovič revidirati.

Vojaško vezbanje dunajskih Hackenkreuzlerjev. Kakor poroča »Morgen« so priredile teroristične organizacije Hackenkreuzlerjev dne 1. t. m. vojaške vaje na Eksebergu poleg Dunaja. Popoldan je prikoral tja oddelek socialnodemokratičnih somišljenikov, na kar je prišlo med obema skupinama do streljanja. Padlo je 150 strelcov, a ranjen ni bil nihče. Kmalu po tej neodločni bitki se je pojavila dunajska policija v avtomobilih, a našla je prazno in zapuščeno bojšče.

Telefonska in brzojavna poročila Velikanski krah danske banke.

DEFICIT ZNAŠA 230 MILIJONOV DANSKIH KRON. — KRALJEVA RODBINA SPRAVLJENA NA BERAŠKO PALICO. — SIAJNO IN RAZKOŠNO ŽIVLJENJE BANKIRJA GLÜCKSTADTA.

— Berlín, 8. aprila. Iz Kodanja prihajajo poročila o strašni finančni katastrofi, čije žrtve je postala danska kmetijska banka (Landsmannbank). Podjetje je razpolagalo z akcijskim kapitalom v znesku 100 milijonov danskih kron in nad 200 milijonov rezervnega fonda. Skupna škoda znaša okrog 230 milijonov danskih kron.

To je največji finančni polom, kar jih pozna svet v zadnjih desetletjih. Mnogi člani kraljevske rodbine so izgubili vse svoje premoženje. Generalni ravnatelj banke je bil Emil Glückstadt, znan danski magnat, ki je hotel celo sanirati avstrijske finance. O njegovem razkošnem življenju pripoveduje čudovite stvari. Imel je mnogo avtomobilov, lastno ladjo, sijajno palačo v Parizu in vilo čje ograja je stala 200 tisoč danskih kron. Zbiral je dragocene ure in druge redke predmete. Njegova zbirka se ceni na milijone. Glückstadt pa ni živel v svojem razkošju samo kot kralj, marveč njegov sijaj je prekašal vse kraljevske dvore. Kot mogočni finančni bil na konferenci v Genovi kot zastopnik danske vlade. Polom banke je v zvezi z gospodarsko katastrofo carske Rusije. Podjetje je imelo mnogo kapitala v Rusiji, ki ga je po boljševiškem prevratu izgubilo. Da bi rešil ta kapital, je Glückstadt gromko podpiral severno protiboljševiško armado generala Judentica, ki pa je doživela koncem leta

1919 popoln poraz. S tem je bila pokopana poslednja nada na rešitev kapitala, ki ga je bil vložil Glückstadt v takozvano »Transatlantično družbo« v Rusiji.

Bankir je imel tesne stike tudi s kraljevim dvorom in kralj je bil večkrat pri njem na obisku. Predlanski je privedil na novoletni večer slajno gostijo, na katero je povabil tudi kralja, ki je bil zelo presenečen, ko je videl, da se servira ležala na zlatih krožnikih. Glückstadt je bil baje upravitelj večera dela kraljevskega premoženja in tudi stric kralja princ Waldemar mu je zaupal svoje premoženje. S temdenarjem je Glückstadt operiral popolnoma svobodno tako, da lastnika sploh nista vedela o stanju svojega kapitala.

Šele sedaj se je znano, da je bankir s svojimi špekulacijami zapravil celo premoženje princa, ki je moral plačati okrog 1½ milijona kron. Po izplačilu tega primanjkljaja mu je ostalo samo še kakih 200 tisoč danskih kron tako, da je bil prisiljen razpustiti svoj dvor in odpotovati v vzhodno Azijo. Tudi oba njegova sinova sta zapustila domovino. Princ Aage, ki je bil v državi zelo priljubljen, je vstopil kot častnik v francosko kolonialno legijo, princ Erich pa je odpotoval v Kanado, kjer namerava študirati poljedelstvo. Podrobnosti poloma še niso znane. Bankir se nahaja v preiskovalnem zaporu.

ITALJANSKI MINISTRSKI SVET.

OFICIJELNI KOMUNIKE O OPATISKI KONFERENCI — ITALIJA IN POLJSKA.

— Rim, 8. aprila. (Izv.) O današnji seji ministrskega sveta je bilo izdano kratko oficijelno poročilo, ki niti z besedico ne omenja, da se je Mussolini na Velikonoči sestal z belgijskim ministrom Jasperjem v Milanu. Poročilo pa omenja opatijsko konferenco s pripombo, da je šef italijanske delegacije dobil nova navodila in da ne privoli v nikak sporazum glede Barosa in Delfe, ker bi to značilo odloženje reške tuke in bi bila ogrožena bodočnost reške države. Oficijelno poročilo dalje konstatira, da ni prišlo v tem slučaju do nikakega sporazuma med strankama, ki sta to vprašanje razpravljali. Pogajanja glede Reke se bodo nadaljevala.

Glede orijentske konference je Mussolini izjavil, da Italija ne pripusti nobene debate o pripadnosti otoka Castellorizza.

Koncem seje je Mussolini izjavil, da se prično italijansko-poljska pogajanja, ki imajo poglobiti medsebojno razmerje in zavarovati skupne interese. V prvi vrsti gre za gospodarska vprašanja tako za izvoz premoaga in petroleja iz Poljske.

PREDPRIPRAVE ZA OTVORITEV NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 9. aprila (Izvir.) Včeraj ob 10. dopoldne je imel minister Luba Jovanović dalje posvetovanje s tainikom narodne skupščine dr. Janičem o predpripravah za otvoritev narodne skupščine in o dnevnem redu prve seje.

STAVKA MESTNIH USLUŽBENCEV V BEOGRADU.

— Beograd, 9. aprila (Izvir.) Danes so mestni uslužbenci proglasili splošno stavko, ker jim mestna uprava ni dovolila 70% meznega povišja. Sedaj stavkajo vsi cestni pomočniki, občinski vrtnarji, grobarji, mestni vozniki in uslužbenci v mestnih tržnicah. V znak simpatije in solidarnosti stoplo danes v stavko uslužbenci vodovoda, mestne pilnarne in mestne elektrarne, tako, da bo Beograd brez vode in luči.

NA ROMUNSKEM VLADA RED IN MIR.

— Budača, 9. aprila. (Izvir.) »Politische Korrespondenz« objavila izlavo romunskega poslanika, ki kategorično in odločno demantira vse vesti o izbruhu revolucije na Romunskem. Prebivalstvo je mirno in se posveča dnevnim poslom. Povsod v mestih in v provinci vlada popoln red in mir. Vesti so bile lansirane v svet z gotovim namenom podkopati zaupanje v konsolidacijo romunske države.

FRANCOSKO-BELGIJSKI SESTANEK.

— Pariz, 8. aprila. (Izv.) Kakor javlja »Temps«, pride do novega sestanka med Poincaréjem ter belgijskim ministrskim predsednikom Theunisonom in belgijskim zunanjim ministrom Jasperjem. Razmerje med obema vladama glede reparacijskega načrta je neispremenjeno. Francoska vlada deluje na to, da se vrši sestank Anglije, Francije in Belgije. O tem sestanku ima biti oficijelno obveščena tudi Italija, da pripravi svoje predloge. Ko bo izdelan v podrobnosti novi francoski reparacijski načrt, bo vsebina objavljena vsem zavezniskim vladam.

»ROTE FAHNE« USTAVLJENA.

— Berlín, 8. aprila. Na temelju zakona o zaščiti države je šef berlinske policije prepovedal izdajanje komunističnega glasila »Rote Fahne« na 14 dni. Povod za to odredbo je dal članek, v katerem list napada la Brekuj. Člane nemške vlade.

FRANCOSKO-POLJSKA VOJAŠKA KONVENCIJA.

Prvič maršala Focha v Varšavo. — Varšava, 8. aprila. (Izvir.) Kakor javlja uradni presbiter, pride dne 2. maja maršal Foch v Varšavo, kjer prisotuje kot zastopnik Francije odkritju spomenika Poniatowskemu. Po slavnosti obišče maršal mesta Poznani, Lvov in Krakov. Maršal Foch ostane 12 dni na Poljskem.

— Berlín, 8. aprila. (Izvir.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Varšave, da biva tam francoski general Lerond, ki pripravlja teren za posvetovanje med maršalom in poljsko vlado v svrhu razširjenja polsko-francoske konvencije na ta način, da pristopi tej konvenciji tudi Češkoslovaška.

PRED T. A. S. ANSKO KONFERENCO.

Kemal paša zahteva gospodarsko in finančno neodvisnost Turčije.

— Pariz, 8. aprila. (Izvir.) »Matine« javlja iz Carigrada, da je bila medzavezniskim višim komisariem izročena nota turške vlade kot odgovor na poslednje zavezniške predloge. Angorski listi javljajo, da je ta nota pomirljiva in da predlaga zapetno otvoritev orijentske konference za 20. t. m. Nasprotno pa zatrjuje »Petit Parisien«, da je računati z odgoditvijo konference radi incidenta v Angori. Kemal paša razmotriva načrt o ustanovitvi turške ljudske stranke. Glavna točka strankinega programa je načelo sklenitve poštenega in častnega mira, ki ima Turški garantirati gospodarsko in finančno neodvisnost, vsaka druga mirovna pogodba se mora odlikovati.

— Pariz, 8. aprila (Izvir.) Havas javlja iz Carigrada, da je včeraj zvečer izročil turški odposlanec Adnan beg višim komisariem noto, ki je pisana v pomirljivem tonu. Nota vsebuje vse pridržke turške vlade v gospodarskem in finančnem oziru, kakor tudi pridržke glede mešnih sodišč. Nota predlaga, da se na konferenca sestane dne 23. t. m. v Lausanni.

POLOŽAJ V RIHRSKEM OZEMLJU.

— Gelsenkirchen, 8. aprila. (Izvir.) Danes ob 8. uri zjutraj so Francozi zasedli rov Sv. Bonifacija. Delavstvo je takoj stopilo v stavko v znak protesta.

— Dortmund, 8. aprila. (Izvir.) Francoske čete so zasedle železniško progo Dortmund-Herne, da omogočijo železniški transport premoaga. Nemškim železničarjem je bilo v obliki ultimatum naznanjeno, da se pokore francoski komandi ali pa bodo izgnani iz ruhrskega ozemlja.

VESTI O USMRTITVI PREDLATA BUTKIEWICZA SE POTRJUJEJO.

— Varšava, 8. aprila. (Izvir.) Po poročju poljskih listov je bil prelat Butkiewicz usmrčen dne 31. marca ob 16. Smrtna obsodba se je izvršila v klet »Czerwinka«. Vojak rdeče armije je ustrelil prelata z enim revolverskim strelom v sence. S prelatom vred so bili usmrčeni še štirje razbojnik. Prelata so pokopali na pokopališču v Solnikih.

»DOL S FAŠIZMOM! ŽIVELA SVOBODNA ITALIJA!«

— Genova, 8. aprila. (Izv.) Na velikem fašistovskem zborovanju 6. t. m. je zagrmel nenadoma glas »Dol s fašizmom! Živela svobodna Italija! Oni, ki je to zaklical, je bil polkovnik Rossetti, z zlato svetinjno za hrabrost odlikovani junak, ki je potopil ladjo »Viribus Unitis«. Fašisti so skočili proti njemu in ga pretepli. Navzoči častniki so ga odpeljali na policijo, kjer je moral ostati do drugega dne. Po vsaj Italiji je vzbudil ta incident največjo pozornost in najrazličnejše komentiranje. Polkovnik Rafael Rossetti je eden največjih in najodločnejših nasprotnikov fašizma, ki se ne strahi nikjer pokazati svoje nasprotstvo fašistom povsem odkrito.

Gospodarstvo. ZA IZVOZ GORIŠKEGA VINA V JUGOSLAVIJO.

Goriški vinogradniki žive v velikih stiskah in skrbih. Včasih so svoj pridelek z lahkoto prodali, sedaj je izvoz na vse strani zaprt in veliko konkurenco dela domačemu vinu iz Italije uvoženo vino, tako da goriški vinogradniki s strahom gledajo v bodočnost. Posebno pogrešajo izvoz v Jugoslavijo. Pred vojno se je na Kranjsko, zlasti v Ljubljano, vozilo mnogo goriškega vina in čislana je bila »rebula« (brisko vino). Da bi si opomogli in opozorili vlado na skrajno kritičen položaj goriškega vinogradništva, so sklicali na velikonočni ponedeljek velik shod v Dornberg, katelega so se udeležili vinogradniki iz vse prizadete pokrajine. Govorili so Lovro Pavlica, dr. Bitežnik in poslanec Šček, naglašujoč predvsem potrebo trdne organizacije med vinogradniki. Zigoal je predvsem krivice, ki se gode zlasti že z uvedbo novega vinskega danka, o katerem pravi vlada, da mora veljati za Goriško tako, kakor velja za druge vinorodne italijanske province.

Sprejeta je bila nastopna resolucija: 1. novi vinski davek naj se pobira šele po novi trgovini; 2. odpravi naj se deželni davek in vsaka deželna naklada; 3. italijanska vlada naj sklene z Jugoslavijo ugodno pogodbo z najnižjo izvozno carino, tako da bo pridržana Primorski pravica, da izvoz iz Jugoslavije en četrt milijona hektolitrov vina. Na to kontingentirano vino se ne sme postaviti nikak davek v notranjosti države. Vlada naj odloči znižane tarife za prevoz vina iz Primorja v druga središča države; 4. razprodaja ponarejene vina naj se prepove; 5. vinski davek naj bo postopen z ozirom na moč vina; 6. davka prosta količina vina naj se zviša od 1 hl na dva; 7. mestna užitnina naj se izenači z ono v starih pokrajinah; 8. pokrajine, po vojni poškodovane, naj se oprosti novega vinskega danka do popolne obnove vinogradov; 9. vino naj se obdači v bližini konsumna in ne pri proizvajalcu.

Slovenski vinogradniki so obrazložili na kratko pa odkrito svoji bedni položaj. Dolžnost vlade je, da jim pošteno pomaga.

—g Tedenski žvinski semenj v Zagrebu. Sobotni tedenski žvinski semenj v Zagrebu je bil zelo slabo obiskan. Prilganah je bilo samo 15 telet, ki so bila prodana po 14—16 Din. pro kg žive teže.

—g Tržne cene sene v Zagrebu. Cene senu niti 150 do 200 Din.

—g Finančni položaj Avstrije. Emisjska banka je izdala izkaz, glasom katerega znaša promet bankovcev 4.459.117.215.454 plus 221.176.819.527 K.

—g Zagrebški žvinski trg. Zagreb 7. aprila. Tendenca zelo švrsta. Kot razlog se navaja pri svimih padec »maria in radi goveje živine pomladni čas, ker seljaki orleto in je dogon govodi slab ter seljaki obem sami kupuleto. Mastne svine stanelo ab Zagreb 27,5—28,75. Din. ab Srem in Volvodina 24—25 v Križevcih 24—25 in v Bjelovaru 23—23,50. Ker cene konventrajo pa se svine zlasti zaklane v veliki meri izvažalo na Češko, v Francijo, Nemčijo in Avstrijo. Goveja živina je približno zelo drago in lo zlasti kupuleto Italijani. Voli I. stanelo 16,25. II. 11,50—13,50, III. 10, krave I. 8. Na včerašnjim semenju v Karlovcu je bilo pripelanih okoli 500 goved, prodano okoli 100 mestnih svinj 180. Prodanih je bilo več za Italijo.

—g Mednarodna razstava plina. V Amsterdamu bo od 13. okt. do 14. nov. t. l. mednarodna razstava plina v svrhu, da se pokažejo vsi plin vporabljaloi aparati. Vse evropske dežele bodo zastopane.

Juljska krajina.

— Umrl je v soboto 7. t. m. v Cerknem na Goriškem g. Avgust Brelj, ugleden trgovec in posestnik, v starosti 80 let. Pokojnik je bil vzor neumorno delavnega in agilnega človeka ter znan po vsem Goriškem in na Krasu. Bil je zadnji izmed ustanoviteljev ceklanske »Narod. čitalnice«, ki je bila ustanovljena pred 55 leti. Kot predsednik »Kmetске posojilnice«, od nje ustanovitve pa do svoje smrti, jo je s svojo uvidevnostjo in delom dvignil do največjega ugleda na deželi. Trdno prepričan o končnem izidu svetovne vojne si je odločno kot predsednik upr vsem pritiskom za podpis avstrijskih vojnih posejil. Po italijanski okupaciji je radi svoje skrbnosti srečno in hitro izvedel akcijo za zamenjavo posejilničnih vlog ter je tako rešil posejilnico stanja, v katerem se nahaja večina zadrug na Goriškem. Kot dosleden in zvest naprednjak je vedno stal v prvih vrstah bivše narodnonapredne stranke in njegov dom je bilo pravo gnezdo sokolov. Stari koreniti — vrlemo možu — blag in trajen spomin.

— Kako italijanska vlada zatira slov. kulturne prireditve. V nedeljo 8. t. m. se je imela vršiti v Stanielu na Krasu prireditve tamošnjega pevskega društva. Ko je bilo že vse pripravljeno, je pa prišel oblastven odlok, ki je prireditve prepovedal. To ni prvi slučaj, da je italijanska oblast zatrla slovensko kulturno prireditve. Na prižbe odgovarja s puhlimi izgovori, ki pa očitno kažejo italijanski namen, da se ima med Slovenci iztrebiti vsako lastno kult. stremilje.

Kultura. REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.
Torek 10. aprila: Tosca. Gostovanje gno. Hane Pirkove. Red E.
Sreda 11. aprila: Janko in Metka Red B
Četrtek 12. aprila: Rigoletto Red E
Petek 13. aprila: Plesni večer Izven.

DRAMA.
Ponedeljek, 9. aprila: Hasanaginica. Gostovanje g. Mihajla Markovića, člana zagrebškega Narodnega gledališča. Red A
Torek, 10. aprila: Sirota Anka, spevolgra. Pevski zbori malih Slovencev. Prireditelj »Splošnega ženskega društva«. Začetek ob polu šestu uri popoldne. Izven.
Sreda 11. aprila: Otok in struga Red C
Četrtek 12. aprila: Othello Red D
Petek 13. aprila: Idijot Red A

— Gostovanje gđc. Hane Pirkove v Tosci. Gđc. Hana Pirkova, članica slovenskega Narodnega gledališča v Bratislavi, gostuje na našem opernem odru še drugič v naslovni vlogi Puccinijeve opere »Tosca« v torek dne 10. aprila. Pri tej predstavi poje vlogo Cavaraddossija g. Simenc, vlogo Scarpije g. Balaban in vlogo cerkvnika g. Zupan. — Red A.

— Opera. Engelbert Humperdinck: Janko in Metka. Zaplavali smo zopet korajžno po nemških glasbenih in ne vselej prav kristalno čistih vodah. Po »Carostrelcu« servirali so naši mladini »Janka in Metke«, nato pride menda Blechov »Versiegelt«, še dalje »Tannhäuser« itd. Nočem s tem reči, da je bil greh, ako zagledamo na našem odru semtertam kaj nemškega, za razvoj operne glasbe poučnega, po dejanju in glasbi prvovrstnega, a da bi nas krmili kar vprek s ceneniimi stvarmi, ki so našemu slovenskemu glasbenemu čustvovanju popolnoma tuje, proti tej nameri moramo protestirati. Se bolj kot »Carostrelcu« nosita »Janko in Metka« izrazit nemški značaj. Spominjam se iz svoje mladosti, da me ni mogel niti najmanj ogreti Grimm s svojimi pripovedkami in bajkami o »Rdeči kapici«, o »Mačku v škornju« itd., ki sta jih ustila-vala takrat šola in dom v pesmih, podbi-cah, igrah. Nisem se mogel v nje zamisliti in mnogo rajše sem poslušal in čital vse mogoče slovenske pripovedke o zakletem gradu, pedenjčloveku, pišču - samoribu, ker so mi bile bližje, bolj domače. Prepričan sem, da je naša mladina tudi danes taka, v kolikor, seveda, še veruje v pravični svet. Zakaj bi ji vsiljevali tako tuji nemški duh, ko bi mu naši znameno lahko n. pr. v vsebinsko in glasbeno nam mnogo sorodnejših in umetniško neprimerno višje stoječih bajnih operah Rimskega - Korzakova n. pr. Sneguročka, Zlati petelin, Mlada. Pripovedka o gradu Kitežu itd. Gotovo stane vzporizitev, nabava materiala več, kakor vsa ta nemška, hladna šara. Toda naša opera ne sme biti trgovsko podjetje, ki ceno kupuje in drago prodaja, da sedi potem na kapitalu. Pošteno zaslužen deficit bi jo v anših obeh samo dvignil. Poleg vsega teza pa »Janko in Metka« nista bila najbolje našturjena. Orkester je občutno plaval, obstanovka bi bila končno prav čedna, da se niso čarobne izpremembe vršile tako malo eksaktno, da nista šla Janko in Metka spet v enem gozdu, prebudila se pa v drugem, da niso anjezji v takem paradnem koraku hodili, ne po lestvici, ampak po odru, da ni čarovnica šla tako po domače v peč, kot bi šla v jedilno šrambo, da ni vsa metlarjeva rodbina tako odurno raztrgana in zamazana itd. Vloge Jankota (za. Rewiczewa), Metke (gđc. Thalerjeva), metlarja (g. Cvejič), metlarice-matere (gđc. Smolenska) in čarovnica (gđc. Kattner) so bile v sorazmerno najboljših rokah. Gđ. Rewiczewa je za Jankota sicer nekoliko prepostavna, a ima za deško vlogo zlasti v prsnem registru kaj primeren, mesto zelo toplo barvan ton. Igralsko je še nesigurna, semtertamt prečito boječa. S kakšnim pogumom n. pr. gđc. Thalerjeva ugrizne v kolač. Sploh je gđc. Thalerjeva igralsko, ako ne pretirava, vsikdar in tako tudi tu, prav dobra. Brezdvomno najboljša je bila čarovnica (gđc. Kattner). Maska se popolnoma krije z njenim načinom govora, petja in tona. Nisem popolnoma ni razumel, kaj je govorila, glas je volio prihajal izpod dolgega, končatega nosu, kaj spretno je jez-dila na metli: vse tako, kakor menda mora biti pri čarovnici. Vstavkov pa tako bo-ječe loviti nikari! O. Cvejič se loti vsake vloge temperamentno, da ne rečem pretemperamentno. Želal bi si nekoliko več umerenosti v izrazu in kretnjah. Sicer pa rad konstatiram pri njem čeden napredek. Gđc. Smolenska mi ne polje iz srca, dočim je gđc. Korenjakova pevka, ki jo je treba prav resno upoštevati. Za svetlobne učinke bi bilo treba pri nas modernejšega aparata, ali pa drugega mojstra. Noč v nemških gozdovih ne pride menda tako sunkoma, in kot v centralni Afriki nenadoma. Ako hočel vzorno vzporizitev, ne smeš ničesar podce-njevati, ker pravzaprav iz malenkosti se-stoj vsa velika, lepa celota. Na to naj g. režiser vedno misli. O. Humperdinckovi umetnosti so v powagnerski dobi govorili dovolj. »Janko in Metka« je njegovo najboljšje delo v miniaturno urejenem wagner-skem stilu. Z uporabo nemških otroških in narodnih pesmi (lastna umetnost je v ope-ri samo njih kontrapunktična, spretna, pro-zorna predeleka) je ustvaril opero, ki stoji s Kinzlövom »Evangeljnikom« kot oaza v powagnerski pustlini. To je tudi njegovo najboljšje delo. Niti »Kraljevski otroci«, ali »Neprostovoljna svatba«, še manj pa »Mar-keterica« z moderniziranim Lortzingov-skim stilom (Humperdinck sam svojeraz-stila takorekó nima) ne sežejo do »Janka in Metke«. Nam pa so vse te pesmicke tuje, vse te bajne figure in vsi ti metlarji s svojimi strganimi otroci. Pri putu je stal e. Je-raj, ki se je z verno trudil, da bi delu ugledil pot. Zdi se mi, da za to mu koncedirali premalo vaj. Obisk pičel, sprejem mlačna.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1923.

— Ali je Slovenija aktivna ali pasivna? Klerikalna glasila, ki so do včeraj zahtevala za Slovenijo avtonomijo, danes pa zahtevajo federacijo, zatirajo neprestano, da je Slovenija visoko aktivna pokrajina, ki lahko vse svoje potrebe krije ne samo krije s svojimi lastnimi dohodki, marveč ji pri tem ostajajo težki milijoni, ako ne milijarde, katere pa vse pobaše v svoj nenasični žep grabeljivi Beograd. Naša javnost tem klerikalnim bajkam seveda verjame, zlasti, ker se pri tem klerikalci kaj radi sklicujejo na našo finančno upravo, ki ima baje natanko izračunano, da ima Slovenija toliko dohodkov, da bi ne bila nikdar v zadregi za kritje vseh svojih izdatkov, ako bi ne bilo treba vseh prebivkov pošiljati v Beograd. Ne moremo vedeti, kakšni so računi pri delegaciji ministrstva financ, morda je vse to res, kar oznanjajo klerikalci kot čisto resnico, vemo samo to, da naša finančna uprava ne pokriva stroškov za železnice, vemo, da ne pokriva izdatkov za vojaštvo, marveč da gre ves denar za te izdatke iz centralne blagajne. Če pristojemo te izdatke, ako tudi ne uvažujemo še številnih drugih, ki jih tu nismo navedli, lahko na prstih ene roke izračunamo, da bo finančni prebitek slovenskih dežela takoj skopnel, kakor zgine novopadli sneg na spomladanskem solncu. Ako vzamemo še v poštev, da mora Slovenija vsako leto uvažati 5000 do 8000 vagonov žita iz Banata, se klerikalni računi o naši visoki aktivnosti še bolj skrijajo in bojimo se, da se naravnost razblinijo v nič. Na tej stvari ne more dosti spremeniti niti ugovor, da se jemljejo v našo bilanco visoki carinski dohodki v Mariboru, na Rakeku in drugod, ker se tu pač carini blago namenjeno v vsoto državo, ne pa samo ono, ki ga konzumira naša Slovenija. Kakorkoli torej stvar premotrimo, eno je toliko kakor gotovo, da niso klerikalne propovedi o visoki aktivnosti slovenskih dežela ničesar drugega, kakor tendenciozno izmišljene legende, ki služijo klerikalnim svrhom, predvsem pa nesramni klerikalni gonji proti enotni državi in srbskemu delu našega naroda.

— Velikonočne čestitke na dvoru. Z ozirom na pravoslavne velikonočne praznike je bila včeraj v dvornem maršalatu razgrnjena knjiga kralja in kraljice, kamor so vpsvale velikonočne čestitke razni dostojanstveniki in zastopniki tujih držav.

— Čestitke vladu. Včeraj v nedeljo so ministrskemu predsedniku Pašiču čestitali veselo praznike vsi ministri in pa vsi v Beogradu se nahajajoči narodni poslanci.

— Odlikovanje pesnika Josipa Stritarja. V četrtek, dne 5. aprila se je v spremstvu namestnika velikega župana dr. Pfeiferja in vodje okraj. glavarstva puškega g. vlad. svetnika dr. Vodopivec pripeljal v praznično odličeno Rogaško Slatino minister za Slovenijo g. dr. Niko Zupančič, da izroči našemu Borisu Miranu visoko odlikovanje reda sv. Save III. vrste, podeljeno mu od Njeg. Veličanstva. Točno opoldne so se zbrali v »Stritarjevem domu«, kjer si volasi pesnik zdaj srečno in zadovoljno živi, poleg odličnih gostov tudi zastopniki zdravilišča, okraja in občine. Med grmenjem topičev je g. minister stopil pred odlikovanca in mu v vznešenem govoru čestital, povdarjajoč posebno, da je bil »gospod Mirodolski« res prvi gospod v našem slovstvu, ki je iz njegove hrama ustvaril salon, ne da bi bil pri tem le za hip zajatil svoje kmetsko pokoljenje, združivši tako, na najsrbsnejši način, kar da svojim otrokom rodna gruda in to, kar veje v čuhteče srce iz velikega sveta. V prisenečenju vsem, ki pesnika še niso poznali in ki bi mu ob njegovih 87 letih ne bili prisodili toliko čilosti, se je odlikovanec jasno in glasno zahvalil, naglašajoč, da ga ne oglasuje toliko odlikovanje na sebi, kakor zavest, da mu je to svoje visoko priznanje izrazil vladar, ki je osvobodil njegov brezmejno ljubljeni narod. Pod globokim dojemom teh nagovorov je sledil svečani obed, ki ga je do konca označevalo slovesno razpoloženje. Nanašajoč se na opazko ministra, kako je kralja razveselila vest, da je slavni pesnik našel svoje zatočišče v tako divnem kraju, kakor Rogaška Slatina, ki se je sam vedno toplo spominja, je ravnatelj dr. Šter očitno ves prevzel zadovoljstva, da se vsak dan bolj razodeva, kako srečna je bila njegova misel, da spravi pesnika iz tujine v ta raj — naprosil g. ministra, naj sporoči Njeg. Veličanstvu, kako bi ga Slatina rada spet pozdravila v svoji sredi. Notar dr. Ivo Šorli je kot književnik naglasil, da se čutilo s počaščenjem dela velikega učitelja našega naroda počaščen vsi, ki skušajo služiti svoj domovini s peresom, dočim je župan g. Bizjak dal izraza svoji radosti, da je bilo dano prav njegovi občini sprejeti med se enega največjih sinov slovenske zemlje in mu polzlati zadnje dni. Slavljenec je vztrajal dolgo časa med svojimi gosti ter

opetovano povdaril svojo ljubezen in svojo hvaležnost napram narodnemu našemu vladarju, kateremu so navzoči na koncu poslali v iskrenih besedah sestavljen vdanostni pozdrav.

— **Zvestoba za zvestobo** — prireditelj Jugoslov. Čsl. Liga. Dne 13. aprila 1918 so položili jugoslovanski in češki poslanci, zbrani v Mestni hiši v Pragi, slavnostno prisego, s katero so se zakleli, da bodo vztrajno in složno nadaljevali boj za popolno politično osvoboditev češkoslovaškega in jugoslovanskega naroda izpod avstrijskega luga. Na ata pomembni dan je bila prvič izročena kraljica »Zvestoba za zvestobo«, geslo, ki je odšihod vodilo češke in naše državnike pri njih delu za osamosvojitve in tesno zblizhanje obeh narodov na političnem, kulturnem in gospodarskem polju. Jugoslovansko-češkoslovaška liga proslavi 5-letnico tega zgodovinsko važnega dogodka z akademijo in plesom, ki se bo vršil v soboto, dne 14. aprila 1923 v dvorani Kazine. Natančnejši spored prireditve še priobčimo.

— **Boj za arhivarsko mesto.** Za razpisano mesto magistratnega arhivarja se bife v interesiranih krogih lutt bo. Zveza delovnega ljudstva je napreje forsirala kulturnega delavca Frana Erjavca, ki pa nima za to mesto predpisane fakultetne izobrazbe. Sedaj klerikalci protizirajo nekoga klerikalnega književnika.

— **Smrtina kosa.** Včeraj so v Kranju pokopali ob veliki udeležbi vsega kranjskega prebivalstva g. Alojzija Sabothyja, upokojenega ravnatelja zemljiške knjige, očeta g. dr. Bona Sabothyja, odvjetnika v Kranju in g. Henrika Sabothyja, majorja v Mariboru. Pokojnik je bil vir naroden mož, ki je vso svojo rodno vnanost in narodno duhu. Bil je vester uradnik in ljubitelj družabnik. Imeli so ga radi vsi, ki so ga poznali. Blag mu spomin, njegovi rodbini naše sožalje. — V Kmetulji je umrl dne 6. t. m. ob kratki mučni boleznii g. Hinko Flatschat, rudiški uradnik. Blag mu spomin! — V Vrhu pri Zalcu je umrla g. Antonija Tomšičeva, nadučiteljica soproga. Pokojnica je bila zavredna Slovenka in skrbna gospodinja. Pogreb bo v torek ob pol 17. na pokopališče v Zalcu. Blag ji spomin!

— **Deca za deco.** Opozorjamo vnovič na prireditve v torek, dne 10. t. m. ob pol 6. popoldne »Sirotkina Anka« i. dr. Pri predstavi sodeluje naša deco in »Dečjemu domu«. Na razpolago le še nekaj sedežev v parteru na balkonu in galeriji ter par lož II. reda. Vstopnice pri gledališki blagajni.

— **Versko gibanje v Ljubljani v času od 1. 1918 — 1922.** Svoje veroizpovedanje je v letu 1918 menjalo 12 oseb in sicer 6 rimsko-katolikov, 5 evangeličev in 1 izraelit. Izbrali so si sledeče veroizpovedi: 4 rimskokat., 3 evangelijsko, 1 izraelitsko. 4 so ostali brez konfesije. Leto 1919 je menjalo 25 oseb svoje veroizpovedanje in sicer 16 rimskokatolikov, 2 protestantov, 2 protestantov, 4 izraelit in 1 starokatolik. Izbrali so si sledeče veroizpovedi: 5 rimskokat., 8 pravoslavno, 4 protestantovsko in 8 jih je ostalo brez konfesije. Leto 1920 je menjalo 25 ljudi svojo konfesijo in sicer 21 rimskokat., 4 pravoslavni. Izbrali so si sledeče veroizpovedi: 2 rimskokat., 16 pravoslavno, 3 protestantovsko, 1 izraelitsko, 3 so ostali brez konfesije. Leto 1921 je menjalo svojo konfesijo 151 oseb in sicer 142 rimskokat., 5 pravoslavni, 2 protestantov, 1 izraelit, 1 islamit. Izbrali so si sledeče veroizpovedi: 5 rimskokat., 102 pravoslavno, 3 evangelijsko, 3 izraelitsko, 1 islamitsko in 37 jih je ostalo brez konfesije. Leto 1922 je menjalo svoje versko prepričanje 48 oseb in sicer 42 rimskokat., 3 pravoslavni, 3 protestantov. Izbrali so si te-le veroizpovedi: 6 rimskokat., 28 pravoslavno, 10 protestantovsko, 1 islamitsko in 1 brez konfesije. — Skupaj je v petih letih menjalo 261 oseb svoje versko prepričanje in sicer 227 katolikov, 14 pravoslavni, 12 protestantov, 6 izraelitov in 2 islamite. Izbrali so si sledeče veroizpovedi: 22 rimskokatoliško, 154 pravoslavno, 23 protestantovsko, 5 izraelitsko, 2 islamitsko in 53 jih je ostalo brez konfesije.

— **Poselsko tombolo so imeli včeraj popoldne v Unionski dvorani,** katero je dubkom napolnilo dobičkaželno občinstvo da se je kar trlo tablic in m'novih lastnic. Tombola je bila prav živahna, kakor se pravi animirana. H koncu pa so se igralске strasti menda vendarle preveč razburile in se je za glavni dobiček tombole vnel pravi boj, ki pa se je končal brez nihših posledic. Radovedni smo, koliko vrže čistega za žalbog strankarska tombola, katere dobiček je namenjen zgradbi poselskega doma v Ljubljani, ki bi moral in ki mora postati prbežaljšče vsakega onemoslega posla brez vsake razlike in strankarske protekcije in huljarstva.

— **Čoljske vesti.** Dalmatov za napeljava falske elektrike je do Cella že postavljen. Delo se sedaj nadaljuje od Cella proti Laškemu. Upati je, da bomo imeli do jeseni falski tok po naših krajih že na razpolago. — **Občni zbor društva drž. upravnih uradnikov zdravstvenih in skrbitvenih zavodov in osrednjih oblastev za Slovenijo s sedežem v Ljubljani** se je vršil v nedeljo dopoldne v Narodnem domu v Celju. Zbor je bil povoljno obiskan od članov društva iz raznih krajev Slovenije. — **V korist zgradbe Sokolskega doma v Trbovljah** priredi v soboto 14. aprila ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju naraščaj Sokolskega društva v Trbovljah mladinsko izro »V kraljestvu palčkove«. — **Umrla je v Vrhu pri Zalcu gospa Antonija Tomšič,** soproga nadučitelja v pok. v 58. letu starosti. — **V Laškem je umrl** upokojeni nadvakran Fran Jerič v starosti 80 let. — **Lahkomišna mladina.** V št. 80 smo pri-

občiti iz Celja vest, da je neki dijak za stavbo 100 Din. skočil s Savinske brvi pri mestnem vrtu v Savino. Ta vest ni bila točna. Dotičnemu dijaku je burja odnesla v vodo klobuk, vreden 300 Din. Zato je splezal po mostni prečnici navzdol ter skočil za klobukom v vodo.

— **Iz Celja nam poročajo, da so vesti o konkurzu tvrdke Pertinac & drug metočne.**

— **Smrtini žrtvi dveh nesreč.** Poročali smo že o posesnikovem sinu Josipu Rupe iz Kopa pri Kočevju, ki se je pri streljanju s možnarji težko ponarečil. Rupe je v soboto za poškodovani v bolnici umrl. — **Delavec Josip Sentjarc,** ki ga je v kamnologu v Hrastniku podsulo kamenje, je včeraj v bolnici umrl.

— **Zeleniška nesreča.** Na postaji Resnik sta trčila na velikonočno nedeljo radi napasnih kretnic skupaj dva vlaka. Obe lokomotive in nekaj voz je bilo razbitih. Materijalna škoda je ogromna. Človeških žrtev ni bilo. Krivda zadene službojučega uradnika, ki je dal napadno znamenje.

— **Edne izmed treh zelo težkih slučajev,** — kakor se izraža neki list — to je po istem viru »roparski« umor ali nesreča na Cesti v mestni lož 21., katere je imela rešiti ljubljanska kriminalna policija, je končno rešen. Komisijonalna obdukcija pokolne Apolonije Vidregarjeve je ugotovila kot smrtni vzrok vnetje ozi. otrpnete možganske mreže. Vse druge kombinacije o kakem roparskem umoru ali stihnem so izključene. Zenska je bila včeraj pokopana.

— **Dva v'nska bratca** sta te dni mnogo razpravljala o faraonih, zlasti pa o Tutankhamonu. Plod svojih duhovitih zaključkov sta dala na razpolago »Slovencu«. Eden izmed bratcev je na to posetil kavarno »Jadrano« še ves zatopljen v svoje »egiptovske sanje«. V svojem dilirju je prišel v konflikt z gosti, ki n'no razumeli duhovitih »egiptovskih sanj«. Posledica je bila, da se je moral Tutankhamonov čestilec z bunkami in krvavimi praskami umakniti z bojišča.

— **Danes restavracija hotela Union** radi koncerta društva Ljubljanski Zvon. Ponedeljkova skupna pevška vaja je radi koncerta »Ljubljane« preložena na torek, dne 10. aprila ob 20.

— **Kino Tivoli** Danes se predvaja krasna ljubavna tragedija »Hašiči«. Film je poln slikovitih prizorov iz skrivnostnega orientalskega življenja. Odlikuje se tudi po bogati scenografiji in arhitekturi. Ne zamudite te izredne atrakcije!

— **Čevlje kupute od domačih tovarov** tvrdke Peter Kozina & Ko. z znakom »Peko«, ker so isti priznani na boljši in n'cenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon.** Ponedeljkova skupna pevška vaja je radi koncerta »Ljubljane« preložena na torek, dne 10. aprila ob 20.

VREMENSKI POJAVI.

— **Ljubljana, 9. aprila.** Včeraj okoli 3. zjutraj je začelo deževati. Ker je temperatura padla, je proti lutru začelo snežiti močno je snežilo ves dan brez prestanka. Snežni še danes. Sadnemu drevju bo ta sneg občutno škodoval.

— **Zagreb, 9. aprila.** (Izvir.) Včeraj je bilo ves dan močno oblačno. Danes je začel padati dež.

— **Beograd, 9. aprila.** (Izvir.) Dva dni paha tu močan veter.

— **Gradec, 9. aprila.** (Izvir.) Včeraj popoldne je začelo snežiti. Snežni metej je bil le parcielno, pomešan s dežjem. Danes prav nalahno sneži. Po poročilih z Dunaja je včeraj tam in v provinci snežilo.

— **Budimpešta, 8. aprila.** (K. B.) V okolici Raba so nastali včeraj veliki snežni viharji.

— **Maribor, 9. aprila.** (Izvir.) Po poročilih iz raznih stažerskih krajev je včeraj ves dan padal sneg. Sneg je padal samo po gorovju in hribovih, dočim je v dolini deževalo.

— **Zonet vlom v Ljubljani.** Vlomilci prišli! Povzročena škoda okoli 150.000 K. Vlom izvršen na isti način kot v »Bojniško blagajno«.

— **V noči od sčobe na nedeljo** je bil izvršen v trgovino Čermak & Komp. na Kongresnem trgu 14 drzen vlom, ki dokazuje, da imamo v Ljubljani svodrovec, ki že dosegajo internacionalno višino. Vlomilci so s ponarejenimi ključki odprli dvojna večna vrata in nato na dvorišču brez vsakega šuma razbili okno in skozi to nato vdrli v pisarno, ki se nahaja poleg trgovine. Z razvalnimi kleščami so na to navrtali vse tri ključavnice popolnoma nove blagovne Wertheim št. 3. Delo jim je slo naravnost krasno izpod rok. Blagajna je bila kmalu navrtana. Trešor blagajne pa so odprli z brahijalno silo in odnesli iz njega okoli 130.000 kron denarja. Na blagajni sami so napravili preko 20.000 kron škode.

— **Nadvse interesantno in značilno pa je,** da so se vlomilci med napornim delom krepčali. Popliti so 3 steklenice konjaka 3 steklenice marškina ter pojedli 3 škatlice sardin. 2 paketa keksov in okoli 40 tablic čokolade. Zanimivo je, da so se poslužili pri vlonu tudi Čermakovega orođa, ki je bilo skrito na gotovem mestu. To je dalo g. Čermaku povod za sum, da je pri vlonu udeležen kak uslužbenec. G. Čermak, ki je vlom opazil šele v nedeljo ob 11. pozval je takoj policijo, ki je po Čermakovih podatkih še tekot nedelje sledilo vlomilca. Sedeli so brezbrzižno v kavarni »Stone«, ki jih je zasačila roka pravice. Ker imajo najbrže skrivka, za danes še ne moremo priobčiti njihovih imen. Eden izmed njih je bil pri Čermaku hišec, ki je sicer že pred 14 dnevi izstopil iz službe, a še redno hodil spat na prejšnje mesto. Ugotovljeno je dosedaj, da so vlomilci brezovomno v zvezi s vlonom v bolniško blagajno, ki se je izvršil nekako pred enim mesecem in pri katerem je bila blagajna navrtana na isti način. Vsi trije vlomilci so bili že oddani sodišču. Oropanega denarja niso dobili pri njih.

Turistika in sport.

GOSTOVANJE HAŠKA V LJUBLJANI.
S. K. Primorje : Hašk 2:4 (0:2).
Ilirija : Hašk 1:2 (0:0).

Sportni užitki, ki nam jih je pripravljalo Haškovo gostovanje v Ljubljani, so se le deloma uresničili. Nezanesljivo aprilsko podnebje je omogočilo samo S. K. Primorju, da razvije svoje sposobnosti med tem ko je glavna senca, tekma z Ilirijo vsled nepričakovane snega vtrepala skoro vso sportno važnost. V enem oziru pa so ljubljanski sportniki le prišli na svoj račun. Ob tekmi sta pokazali na pravo razmerje, ki postaja med sedanjim ljubljanskim in zagrebški mnogometom. Priznamo, da smo pričakovali od zagrebških gostov mnogo več. Toda ta sodba se lahko izprevrne. Ugotovimo rajši, da smo v še večji meri podcenjevali domači sportni razvitek. To se je pokazalo zlasti prvi dan, ko je Primorje z rezultatom 2:4 naravnost siljno odrezalo proti zagrebškemu orvku. Če upoštevamo mednarodni razred Haškovihih moštev (saj je znano, da med njihovo prvo in drugo garnituro ni kvalitativnega razločka), moramo že dopustiti, da so Primorjanci igrali sobotno tekmo v nenadejanem, siljainem stilu. Napram Haškovi navali, ki je delovala z vzorno stoping-tehniko, s preciznimi kratkimi pasovi, lajno hitrostjo in pa z opasno taktiko obilne kombinacije na nasprotnem polju, je obramba Primorja imela kaj polsa. Dasi še ne vigrana v težje in naltežje tekme, je preprečila dozoritev marsikatega, inteligentno zamišljenega napada. Igra sama je začela v velikem tempu ter je v kratkih potezah pokazala sledečo sliko. V prvi polovici znatna premoč Haškovec, s katerimi je potegnil veter in ščepeče zatonsko solnce. Šele proti koncu polčasa se znaide Primorjanska navala in prodira na nasprotno polje, pri čemur produciralo posamični (Balinc, Majič) razantne strele deloma tik mimo vrat, deloma v urne roke zagrebškega vratarja. Prvo polovico vodijo gostje z 2:0. Šele v drugem polčasu zazija v Haškovem moštvu ahilova peta, njih taktično in tudi tehni. pomanjkljiva obramba. Moštvo Primorja se zanese in vzpostavi ravnovesje. Proti koncu preide v določno premoč. Po krasnem centru desn. krila Žaruga II. izpremeni Balinc žogo v prvi goal. Ostrim, dokaj nevarnim protinapadom sledi enajstmetrovka proti Primorju, edina večja pogreška, ki jo je zakrivil sodnik g. Ochs iz Celja. Napeta igra se je nato deloma v zadnjem tempu prenašala pred Haškova vrata, kjer so končno Primorjanci dosegli še svoj drugi goal. Vzorno centrirani kot skrene Majič z glavo v prepadena Haškova vrata. Razmerje kotov: 8:4 za Primorje dokazuje poleg igre same, da je bila navala Primorja, vsaj glede prodornosti in opasnosti boljša kot Haškova. Tek igre same in številne neizrabljene situacije pred nasprotnim goalom bi opravičile vsaj neodločen rezultat. V tehničnem oziru so bili gosti kajpak v neprimerni premoči, njihova nadkombinacija pa je dosledno razpadala v žilavi Primorjanski obrambi. Nasprotno pa so se nogometiši z Dunajske ceste posluževali v napadu enostavnejše taktike. Tri, štiri stiki na eno ali drugo stran, dober center in še scrumage pred Haškovihi goalom. Taktična hrbenica takega napada je bil centerfor Majič, njegov pravi nositelj pa Balinc, ki je topot menda dosegel svojo staro formo. V obrambi se je izkazal gosp. Dürschmidt z znano lepo igro, ki je razvoljajala marsikatero sitno situacijo. Moštvi vzeskozi fair, publika disciplinirana, gosp. Ochs kot sodnik stroj in nepristranski. Sprejem, ki za je Primorje pripravilo gostujočemu moštvu, je bil prisrčen in je znova poglabil že od prošleca gostovanja strnjeno prijateljstvo s Haškom.

(Koniec prih.)
INOZEMSE NOGOMETNE TEKME.

— **Dunaj 9. aprila.** (Izvir.) Radi silnega snežnega meteža so bile za nedeljo določene prvorazredne prvenstvene tekme odpovedane.

— **Brat'slava, 8. aprila.** (Izvir.) Rezultat nogometne tekme med Wiener Sport Club : Bratislava 2 : 2. Tekma je bila neodločena.

— **Praga, 8. aprila.** (Izvir.) Rezultati nedeljskih nogometnih tekem. Slavija : Tepitzer Fussballklub 7 : 0 (1 : 0). Tekma Sparta : Nusle je bila neodločena 2 : 2. »Ceeha« je potolkla nemški DFC 2 : 1.

Društvene vesti.

— **Danes zvečer ob 20.** bo občni zbor Kola Jugoslov. sester v Mestnem domu! Glasice pridite vse!

— **Društvo miselnikov za Slovenio** opozarja, da se vršiti prihodnja javna odobrova sela v sredo dne 11. t. m. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritličje, desno.

— **Društvo slušateljev fil. fak.** priredi v torek 9. t. m. ob 20. uri na univerzi metodsko predavanje o »Formalni vrednosti pouka v realijah«. Predava g. viš. šol. nad. dr. Poljanec. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za temo!

Poizvedbe.

— **Izgubila se je srebrna ura** od gostilne pri Košku do Resljeve ceste.

— **Izgubila se je 7. t. m. med 10. in 11. uro** od pošte do Vodnikovega trga črna usnjata torbica z vsebino: 1 & 100 Din. in 2 & 10 Din. bankovcema in 1 ključek. Pošten najditelj se prost, da izroči najdeno proti nagradi v upravi.

— **Našla se je v nedeljo zjutraj manjša svota denarja.** Dobi se v Zalokarjevi ulici 13 pri Hermanu Rogbmanu.

— **Služkinja je izgubila** na poti Ahačlevo cesta, sv. Petra nasip, Wolfova ul. Zvezda, Gradišče, Tržaška cesta 100 Din v zavitu po po Dm. Pošten najditelj naj odda Ahačlevo c. 1. I. nadst. proti primerni nagradi.

OBČNI ZBOR POKOJNINSKEGA ZAVODA.

Včeraj dne 8. aprila se je vršil I. redni občni zbor Občnega pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani ob številni udeležbi delegatov. Občni zbor je otvoril predsednik g. Vedernjak z daljšim nagovorom.

V načelstvo so bili izvoljeni: dr. Roman Ravnhar, dr. M. Božič (namestnik); Ivo Jelačin, Ivan Avsenik (namestnik); Rih. Skubic ing. Brncelj (nam.); Fran Bonča ing. Šuklje namestnik I.; Križnič, namestnik II.; M. Ferič; dr. Jerič, ing. Kosmač (namestnik) iz skupne delodajalcev. Iz skupine delodajalcev pa ge.: Vrtovec, Donadini (namestnik); Ivan Krall, Celnar (namestnik); Fran Stepišnik, dr. M. Obrnel (namestnik); Val. Kopitar, Gustav Peterle, Adolf Berkovci (nam. I.), Hubert Pelikan (nam. II.); Janko Bukovec, Fran Skobelj (namestnik).

V razodbiško so bili izvoljeni: dr. Jos. Hacin, Aleks Hudovernik (nam.); dr. Ciril Pavlin, ing. Heinrich (nam.); Ante Beg. dr. Skala (nam.); dr. A. Stele, dr. Podgornik (nam.).

Računski pregledniki: dr. Fran Pavlin, dr. F. Kržan (nam.); Leo Franke, T. Javornik (nam.).

Sledilo je obširno poročilo sosveta Pokojninskega zavoda. Prečital ga je g. dr. Sagadin. Imenom delodajaljskih delegatov je obširno izpregovoril gosp. ins. Šuklje. Ugovarjal je podanemu računu, zatekadel, ker so v vrednostni papirji sprejeli v račun po nabavni ceni in ne po tečaju 31. decembra 1922. Poslovni prebitek se tako bistveno izpremeni. Ing. Šuklje stvarno kritizira stavbena podjetja zavoda, za katera se je izdalo velike svote. Kritizira ob odobravanju zbora postopanje napram starni rentnikom. Koliko je stala uprava v procentih je vprašal govornik, če jo primerjamo ne z vplačilom premij, namreč z vplačilom dajatev? Razmerje bi bilo silno kričeče. Govornik zahteva predložitve posebnega poročila na bližnjem nemovnem občnem zboru. Gospod Krall pravi, da bi delojemalci imeli povod za še ostrejšo kritiko, ali to opuste danes, ker niso imeli na razpolago potrebnih podatkov. Govornik stavi posebno resolucijo, ki zahteva posebno revizijsko komisijo za prihodnji občni zbor.

Gospod Lovšin odgovarja imenom sosveta. Očitek slabega gospodarstva zavrača. Idealne zahteve je laže staviti kakor pa dejansko zavod upravlja. Od nas se ne more zahtevati da smo strokovnjaki, vprašali smo g. Matjašiča glede bilance. Govornik prizna, da je bilanca dejansko še neugodnejša, ker ima zavod dvomiljsko tirjatve iz likvidacije. Protivi se demagogstvu. Njegova izvaljanja o nalaganju denarjev natele na ugovor. Stvar novega odbora je, da spravi gospodarstvo v pravi tek. Predsednik daje stvarna pojasnila glede naložbe denarja in omenja, da nakup papirjev ni bil prevelik. Zidati so morali radi potrebe in zaradi zakona. Uradno poslopje so morali imeti. Glede stanovanj so nazori različni. Nekateri so za stanovanjske kasarne, drugi za vile. Gledati se mora tudi na kras mesta. Glede stanovanjskih vil za uradnike, se je postopalo z vso vestnostjo po posvetu s strokovnjaki. Gosp. dr. Zirovnik ugotavlja, da se je moralo držati zakon. Dajatev so res majhne, ali za valutne izpremembe se zavoda ne more delati odgovornega. Zemljišče se je ugodno kupilo od mestne občine. Uprava je morala iz nič graditi. Rentniki so na slabem, ali tega je kriv zakon.

Gosp. dr. Windscher pravi, da je vsch delegatov žela stvarno pojasniti napake uprave. Radi bi od g. Zirovnika danes čuli, ali je uprava res predraga ali ne, nadalje bi radi vedeli razloge, ki so odločali za način zgradb. Dr. Zirovnik pojasni, da je bilo treba pripravljati dober kader uradnikov, ker je bilo treba pred seboj imeti potrebe bodočega zavoda z razsežnim poslovanjem. Pri zgradbi hiš se je redno moralo vpoštevati želje reflektantov.

Gosp. Krall ugotavlja, da ni glavna dolžnost zavoda zidati hiše in mliliti bedo. Treba misliti na to, da bo tudi drugod treba zidati. Gospod Čelešnik poda obsežna pojasnila glede nalaganja denarja in navaja razloge za nakup zemljišč in gradbo hiš. V sosvetu so bili veliki boji za znižanje uprav. stroškov. Bili smo za redukcijo uradništva, ker je bil sosvet mnenja, da je za 8000 zavarovancev je preveč 40 uradnikov. Upravni stroški so bili začetkom ogromni, pozneje pa so se reducirali.

Gospod Donadini poudarja, da je v Dalmaciji malo poznanja zakona. Predlaga, da se jemlje v ozir ekspoziuro zavoda v Dalmaciji.

Ing. Šuklje pravi, da ni bilo od njegove strani očitkov o nepoštenih nepravilnostih. Dejansko pa je debata pojasnila, da je glavni namen zavoda stopil nekoliko v ozadje.

Po končani debati je bila sprejeta resolucija gosp. Kralja glede revizijske komisije. Določil se nato odškodnine za občni zbor in nagrade funkcionarjem. Gospod dr. Sagadin je poročal o podporah siromašnim nezaposlenim članom. Sprejme se predlog gosp. Kralja, da je za te podpore izdelati poseben statut.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 9. aprila.** (Izvir.) Zaključni tečaji ob 13. D e v i z e: Pariz 6.50, 6.55, Curich 18.25, 18.40, London 466.—, 468.—, Berlin 47.50, 47.70, Dunaj 14.075, 14.175, Praga 298.50, 299.50, Italija 4.94, 4.96, Newyork 98.75, 99.50 (ček), Budimpešta 2.20.—, Varšava 23.—, 23.75, Valute: italijanska lira 4.875, 4.89, dolar 97.50, 98.—.

— **Curich, 9. aprila.** (Izvir.) Današnja predborza: Zagreb 5.45, Berlin 0.0259, Amsterdam 214.25, Newyork 5.455, London 25.45, Milan 27.12, Praga 16.27, Budimpešta 0.125, Dunaj 0.00765, avstrijske žigovane krome 0.007725, šofija 4.15.

Prodajalka
MEŠANE STROKE SE SPREJ-
ME. — Naslov pove uprava
Slov. Naroda. 3603

Krasno stanovanje,
obstoječe iz dveh sob, jedilne
shrambe; 2 veliki drvarnici in
d.č. vrta, oddaljeno 20 minut
od centra v Mariboru v vili SE
PROTI PRIMERNI ZAME-
NJAVI MENJA s stanovanjem
v Ljubljani. — Ponudbe: Pošt-
no ležeče »Drava«, Maribor.

Lepa zračna soba
SE ODDA TAKOJ DVE-
MA GOSPODOMA. — Naslov
Vodmat, Ribniška ul. 193. 3561

Oddajo se stanovanja
za več rodbin v lepem gradu
na Dolenjskem, zasloni ali ne-
meblovane, poljubno polja in
vse ugodnosti. Soba 1000 kron
mesečno, plačljivo pol leto v
naprej. — Vprašanja pod »Sta-
novanja/3568« na upravo lista.

Gospodična se sprejme
NA LEPO STANOVANJE
Z ZAJTRKOM. — Naslov
pove uprava lista. 3564

Klavr,
dobro ohranjen, močan ton,
se po ugodni ceni PRODA.
Kongresni trg 14, prtiličje levo,
od 8.—10. in 14.—15. ura. 3440

Kupujem stalno
OREHOVE IN CRESNJEVE
HLODE za izdelovanje furni-
ra, dalje BUKEV z ljubljem vred-
ter HRASTOVE TRAMICE. —
Ponudbe v dinarjih, franco Po-
stojna. — Ponudbe pod »Oreh
3459« na upravo »Slov. Nar.e.

Vesten, trezen
šofer
za tovorne transporte se išče. Po-
nudbe po A. Z. 17-3640 na upravo
Slov. Naroda. 3640

Meblovano sobo
ISCE MLAD SAMOSTOJEN
OBRTNIK, najraje v bližini
šole na Ledini, event. v sredini
mesta, za takoj ali pa s 1. ma-
jem. — Ponudbe na upravo
lista pod »Samostojen obrtnik
na Ledini/3524«.

Prodasta se
DVE stari KRANJSKI AVBI
in NEKAJ DOBRO OHRA-
NJNIH OBLEK za mlajšo
gospodično. — Ogleda se lahko
vsak dan od 3.—6. ure. Cesta
na Rožnik št. 5, prtiličje. 3547

Naprodaj je hiša
V LJUBLJANI, Poljanska
cesta št. 13, trinadstropna z
vrtom. — Več se poiže v pi-
sarni odvetnika dr. D. Majaro-
na v Ljubljani, Niklošičeva ce-
sta št. 18. 3595

+

Potri žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena
soproga, zeta, gospa

Ivana Kranjc

dne 8. aprila v 64. letu svoje starosti po dolgi in mu-
kapoljni bolezni preminula, prevedena s tolažilni sv. vere.
Pogreb nepozabne se vrši dne 10. aprila t. l.
ob 5. popoldne iz hiše žalosti Rožna dolina 233, na
pokopališče na Viču.

Rožna dolina, dne 9. aprila 1923.

Viktor Kranjc,
soprog

Viktor Jelenič,
nečak Lojze Kotar,
nečak

Oddam takoj
mesečno sobo z eno posteljo s
hrano ali brez. Naslov pove upr.
Slov. Naroda. 3657

**Na stanovanje
in hrano**
se sprejme gospodična. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 3650

Oddam sobo
za gospoda.
Ljubljana, Lončarska steza 10, po,
leg Ljudskega doma. 3631

Po nizki ceni
se prodaja radi selitve še jako do-
bro ohranjeno pohištvo in postelj-
nina ter Lexikon Mayerjev na Za-
ložki cesti 13—1 3662

SENO
sladko, SE PRODA. Ljubljana,
Lončarska steza 10, poleg Ljud-
skega doma. 3630

Lepa soba
z električno razsvetlavo za ni-
sarno se odda v Mariboru. Po-
nudbe na oglasni zavod Ivo Sus-
nik, Maribor, Slovenska ul. 15.

Odda
se meblirana soba v novi hiši v
mestu. Mesečna najemina 625
Din. — Pismene ponudbe na upr.
Slov. Naroda pod »Soba 3648«.

Išče se
dobra, starejša kuharica, ki zna
tudi strci bolnikom za Gorjensko.
Takošnji nastop in plača po do-
govoru. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 3649

**Jumperji
pletene
jopice
vedno
zadnja
novosti!**
ANTON SIMKOVIC nasl. R. SOSS
LJUBLJANA, Mešni trg 19.

SOBO
meblovano ali prazno išče gospa.
Ponudbe na upravo Slov. Nar. da
pod »Gospa 3642«.

Kosilni stroji
razbijen, se kupi. Ponudbe na upr.
Slov. Naroda pod »Kosilni stroj
3625«

Prodajam travnik
za stavbo ali industrijo 2 ora
rodovitnih njiv, 14 gozda, 3 mi-
nute od postaje, pol ure od Ljub-
ljane. Naslov pove uprava Slov.
Naroda. 3622

**Išče se
upokojen uradnik**
z znanjem srbohrv. jezika in ci-
rilice za večjo obrt v Ljubljani.
Pismene ponudbe pod »Energičen
št. 50—3634« na upravo Sloven.
Naroda. 3634

**Pisalni stroji, i. t. d.
mehanična delavnica**
(popravljalnica)
LJUBLJANA, Selenburgova 6-1
L. Baraga.

**Nepremočlivo
dežne plašče**
za dame in gospode
priporoča tvrdka
A. & E. Skaberné Ljubljana
Mešni trg 10

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Miklošičeva ulica 5.

Popravljam in uglajšam klavirje
in harmonije strokovno in ceno.

Zenitna ponudba.
Izobražen mladenič z večjim po-
sestvom na deželni se želi spo-
znati z izobraženo, mlado gospo-
dično za takojšnjo ženitev, ki
ima nekaj kapitala ali premoženja.
Prednost imajo one, ki so trgov-
sko izobražene. Ponudbe pod št.
5658 na Glavno pošto ležeče v
Ljubljani.

**Protj primerni odškod-
nini se išče
lokal**
ali že upeljana trgovina z meša-
nim blagom v mestu ali na de-
želi. Ponudbe pod »Gotovina 3596«
na upravo Slov. Naroda. 3596

+

Vsem prijateljem in znancem javljamo
žalostno vest, da je danes preminul v osem-
desetem letu starosti naš dobri oče in stari
oče, gospod

Avgust Brelj

posesnik, trgovec in predsednik
kmetijske posejilnice v Cerknem.

Pogreb blagega pokojnika bo v po-
nedeljek v Cerknem.

Cerkno, dne 7. aprila 1923.

Žalnojoči sinovi, hči in vnuki.

Moderno urejena pekarna
na zelo prometnem kraju v
Ljubljani, SE ODDA. — Na-
slov pove uprava lista. 3510

Dopisovanje.
Mladenci vesele narave želi ko-
respondence v svrhu zabave z
mlado, veselo gospodično, ki še
ni prestopila 20. leta. — Naslov:
Anron Skiala, poštno ležeče št. 64,
Novomesto. 3659

**Kupim srednje velike
hišo**
v mestu ali na periferiji mesta
Ljubljane event. z gostilno ali
trgovino. Ponudbe pod »Resen
kupec 3635« na upravo Sloven.
Naroda. 3635

**Perfektno srbohrvaško
korepndentinjoo**
verzirano popolnoma v stenogra-
fiji in cirilici, sprejme Ljubljanska
kreditna banka. Oferte z navedbo
zahtevkov je vpslati tajništvu.

**Krojaške
pomočnike**
za boljše velike kose sprejme
Joško Šušnik, Sv. Petra c. 16.

**Sprejemem takoj
učenko**
v trgovino na deželi iz boljše tudi
kmetijske rodbine z dobrim izpriče-
vatom. STANKO KOSI,
Št. Lovrenc na Dravskem polju.
3639

Prodaj se
zaradi preselitve malo posestvo
v lepem kraju: Hiša z 2 lepima
sobama, kuhinjo, meblir. klet (100
litrov vina, svinjak, preša, vinogr.
in sadni vrt, tričetrt joha; zem-
ljišče za vinogr. (10.400 trt) pri
Sv. Janezu za ceno 50.000 Din.
Poštni urad Ptujška gora.
A. Baržili. 3626

SOBO
išče se ena ali dve sobi s sepa-
ratnim vvhodom, tudi v I. nadst.
v bližini pošte, proti dobri nagradi.
Ponudbe pod »SOBA« na Anon-
čni zavod Drago Beseljak in drug.
Ljubljana, Sodna ulica 5. 3654

Iščemo upravnika
za tečnik v Ljubljani.
Prednost imajo penzionisti. Po-
trebno je znanje v administraciji
ter sposobnost za propagando in
nabiranje inseratov. Plača po do-
govoru. Ponudbe pod »Upravnik-
3647« na upravo Sloven. Naroda.

Gostilničarji pozor!
Prodaj se jako po ceni takozvani
»PIANO-ORCHSTRION«
popolnoma dobro ohranjen, firme
J. Klepetar, Praga, z dvema valj-
cema, katerih vsak igra osem ko-
mzov. Naslov pove upravništvo
Sloven. Naroda. 3641

Prodaj se:
1 bakteriološki mikroskop
1 umivalnik (marmornata plošča)
1 nočna omarica
1 okvir za zrcalo
1 pisalna miza
6 lustrov za plin
1 visča svetilka za petrolej
1 telefon
4 elekt. zvonci in druge raz. stvari
Poljanska cesta 13, II. desno.

Išče se družabnik
z večjim kapitalom za krasno
prvovrstno trgovino s mešanim
blagom na drobno in debelo na
najprometnejši točki v večjem
kraju na deželi. Stanovanje, ka-
kor tudi vse ugodnosti takoj na
raspolago. — Ozira se v prvi
vrsti na strokovno izobražene.
Ponudbe pod »Šijsjane bodo-
nost/3612« na upravo lista.

**16 HP močan motor
na surovo olje**
se prodaja. Poizvedbe pod »Motor-
3646 na upravo Sloven. Naroda.

Odda se
lepo stanovanje za poletno sezijo,
od Bleda pol ure hoda. Hiša ima
lep razgled in vrt. Stanovanje se
lahko takoj zasede. Naslov pove
upr. Slov. Naroda. 3638

Motorno kolo
znamke NSU 2 in pol HP z novo
pnevmatiko v najboljšem stanju se
prodaja za Din 7.500.—
Popraša se Št. Vidu nad Ljublja-
no, v gostilni pri Cebavu. 3645

**Športne, vojaške
in
železničarske čepice**
izdeluje P. Semko, krznar
Križevniška ulica 7. 2712

Trstiezastropo
izdeluje in prodajo na debelo in
drobno po najnižjih cenah. Pri
večjih množinah znaten popust.
ANTON STEINER, Ljubljana,
Jeranova ulica 13, Trnovo.

Kdor rabi?
otroški vozček, naj si
ga ogleda na Vodnike-
vem trgu v stojnici g.
BERLOT. Pristno doma-
če najmodernejše delo.

**Trgovci, domači in
Primorci!**
PRODA SE dobro idoča velika
TRGOVINA na prometnem in-
dustrijskem kraju s krasnim
stanovanjem za 400.000 Din —
TAKOJ. — Ponudbe pod »Sre-
na bodočnost/3493« na upravo
»Slov. Naroda«.

Ustupa se
GOSTIONIČARSKO-KA-
FANSKA RADNJA sa
kompletnim namještajem po
pogodbi. Lokali se nalaze na
zgodnem položaju u Du-
brovniku. — Reflektanti nek
se obrate na Ivana Lučiča u
Dubrovniku. 3497

**Tvorniški
objekt**
suh, za večje mizarstvo podjetje
s 30—40 delavci se išče event.
proti udeležbi na podjetju. Oferte
naj se vpošlje pod šifro »A. D.—
3678« na upr. Slov. Nar. 3628

+

Neizprosna smrt nam je odrgala preljubo soprogo in nepozabno
mater oziroma staro mater in taščo, gospo

Antonijo Tomšič

nadučiteljevo soprogo

ki je po dolgem, usodepolnem trpljenju dne 8. aprila 1923, ob 4. uri
zjutraj v 58. letu nadčloveškega žrtvovanja za svojo toli ljubljeno dru-
žino za vedno zaspala.
Pogreb se vrši v torek, dne 10. aprila ob pol petih popoldne iz
hiše žalosti v Vrbi na pokopališču v Žalcu.
Vrbe-Golje dne 8. aprila 1923.

Jošip, nadučitelj v p. soprog. — Alojz Poljšak, strok. učitelj, zet.
— Helena roj. Zgonec, snaha. — Sandrina, Zoran, vnuka. — Olga
por. Poljšak, Dr. Jošip, vladni koncipist, Ciril, uradnik, Stanke,
medecinec, otroci.

+

Sentjanški premogokop
And. Jakil, Krmelj, naznanja
vsem prijateljem in znancem, da je
njegov zaslužni in dolgoletni obra-
tovodja, gospod

Hinko Flatschat

danes 6. apr. po kratki mučni bole-
zni preminul. Z njim zgubimo zasluž-
nega in vestnega uradnika, ki ga
priporočamo v blag spomin.

KRMELJ, dne 6. aprila 1923.

Spreten obratovodja,

rudar in premogar, s dolgoletno prakso, izkušen v vseh granah
moderna rudništva, spieten jamomelec z lastnimi merilnimi in-
strumenti in znanjem jezikov, išče opt na la reference samostojno
vodilno mesto. Cenjeni dopisi pod Bergverwaltar 7582 na Ann.
Exp. Rudolf Henne, Wien I., Sellenstättle 2.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje povodom smrti
našega nepozabnega soproga, očeta, brata in zeta,
gospoda

Joško Ravnharja

izkasanta »Slovenskega Naroda«

kakor tudi za častice spremstvo in poklonijene krasne
vence izrekan zastopnikom odbora, uradništva in
tehničnemu osebju Narodne tiskarne, deputaciji So-
kole II, sorodnikom in prijateljem ter drugim ude-
ležnikom svojemu iskreno zahvalo.
v Ljubljani, dne 9. aprila 1923.

Žalnojoča soproga z otroci.

Vabilo
na

XLIII občni zbor

»Kmetijske posejilnice ljubljanske okolice,«
registrirane zadruge z omejeno zavezo
v Ljubljani,

ki se vrši dne 26. aprila 1923 ob petnajsti uri v posejilnični pi-
sarni v Ljubljani na Dunajski cesti številka 18.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo ravnateljstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev letnega računa.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev predsednika, podpred-
ka in treh članov načelstva.
7. Volitev treh članov nadzorstva.
8. Predlogi združnikov.

v Ljubljani, dne 7. aprila 1923.